

Degradētu kūdrāju rekultivācijas veidi

Laura Grīnberga
LIFE REstore biotopu eksperte

Rekultivācija – degradētās vides atjaunošana tādā kvalitātē, kas dod iespēju to izmantot atbilstoši apsaimniekošanas mērķiem, tanī skaitā dabas daudzveidības un vērtības palielināšanā.

Apstākļi, kas nosaka rekultivācijas veidu

- Kūdras slāņa biezums;
- Kūdras pH, ķīmiskās īpašības;
- Kūdras tips;
- Ūdens režīms, grāvju tīkls;
- Kūdras ieguves laiks un metodes;
- Zem kūdras esošo nogulumu tips un celmainība;
- Saimnieciskā darbība pieguļošajā teritorijā.

Rekultivācijas veidi

- Renaturalizācija
- Ūdenskrātuvju veidošana
- Zemes transformācija par lauksaimniecības zemēm
- Zemes transformācija par meža zemēm
- Plantāciju vai īscirtmeta mežsaimniecība

Renaturalizācija

- Ūdens līmeņa atjaunošana jeb hidroloģiskā režīma stabilizēšana;
- Kūdras vai koka aizsprostu būve uz nosusināšanas grāvjiem;
- Grāvju aizbēršana.

Sfagnu un citu purva augu ieaudzēšana kūdras laukos, vienlaicīgi paaugstinot ūdens līmeni

- Purva augu sugu reintroducēšana, pirmkārt, attiecināma uz pilnībā nosusinātiem un/vai izstrādātiem kūdras laukiem.
- Atjaunojot augstā purva veģetāciju, nepieciešama skāba vide, augstā purva kūdra, pastāvīgs ūdens līmenis.
- Sfagni tiek noklāti ar salmiem, lai pasargātu no saules radiācijas un lai uzlabotu mitruma apstākļus.

Apmežošana (meža/plantāciju meža ieaudzēšana)

- Rekultivējamajā platībā tiek veikta vietas sagatavošana (augšnes virskārtas apstrāde, grāvju tīrīšana, augšnes ielabošana, u.c.) un stādot, sējot vai veicinot dabisko atjaunošanos – ieaudzēti kokaugi;
- Apstākļi izstrādātajās kūdras atradnēs ir nepiemēroti lielākajai daļai augu sugu augšanai un attīstībai, bet dažas sugas ar augstu ekoloģisko toleranci, piemēram, bērzi un parastā priede. Tiek stādīti arī melnalkšņi, baltalkšņi, papeles un kārkli;
- Jo seklāks un barības vielām bagātāks atlikušais kūdras slānis, jo lielāka iespēja panākt veiksmīgi dabisku atjaunošanos;
- Biezs atlikušās kūdras slānis ne tikai apgrūtina atradnes rekultivāciju, bet arī paaugstina jauno koku mirstību.

Ogu audzēšana

- Ogu kultūru audzēšana rūpnieciskos apmēros, ražojot eksportējamu produktu – gan ogas, gan arī to pārstrādes produktus;
- Latvijā tiek audzētas lielogu dzērvenes un krūmmellenes, iespējams audzēt arī brūklenes, lācenes;
- Latvijas klimats ir piemērots lielogu dzērveņu audzēšanai izstrādātos kūdras purvos, kuros atlikušā kūdras slāņa virsējo daļu veido augstā tipa kūdra;
- Krūmmelleņu audzēšanai nepieciešamas skābas, labi aerētas augsnes ar gruntsūdens līmeni 35-55 cm. Ieteicamais atlikušā kūdras slāņa dziļums krūmmelleņu audzēšanai izstrādātās kūdras atradnēs ir 60-70 cm.

Paludikultūras

- Paludikultūras - jebkuru kultivējamo augu stādījumu vai sējumu ierīkošana uz periodiski applūstošām vai mitrām kūdras augsnēm. Šaurākā nozīmē jēdzienu lieto, runājot par kultivējamiem un saimnieciski izmantojamiem augiem, kam dabiska dzīves vide ir mitras kūdras augsnes vai purvi;
- Piemēram, sfagnu, miežubrāļa, grīšļu, niedru, vilkvālītes, raseņu audzēšana rūpnieciskos mērogos ārstniecības vai citu ķīmisku vielu un izolācijas materiālu ieguvei.

Paldies par uzmanību!

Latvijas
Kūdras
asociācija

restore.daba.gov.lv

@LIFE_REstore

LIFE REstore

liferestorelv

LIFE REstore